Pensioen

- financiering
  - brugpensioen afbouwen
  - bijdragen
    - cotisation de base pour tous les secteurs (privés/public/indépendants)
    - En fonction du revenu et du salaire : hogere bijdragen bij hogere inkomens (sterkste schouders dragen zwaarste lasten)
    - solidariteit ; iedereen moet aan de systeem bijdragen volgens zijn mogelijkheden (attitude wijzigen)
    - sur capital et autres flux financiers (mobiliers, immobiliers, patrimoine)
    - pensioen in verhouding met wat men betaald heeft
    - pensionen bijdragen ook effectief voor de pensionen aanwenden
    - pensioenreserve beheren als goede huisvader (met kapitaalgarantie)
  - meer controles (wanneer?/waarom?)
  - meer flexibiliteit, minder regels
- statuut
  - bewustwoording
    - duidelijk info bij start van de carriere --> op de hoogte hoe het pensieon er zal uitzien
    - grondig debat organiseren
  - libre choix
    - choix de l'âge
    - moins d'intervention de l'état au niveau montant/durée
    - pension à la carte (valorisant le travail produit) et complété par le pilier 1 et 2
- welzijnfactor
  - aménagement de fin de carrière
    - primes aux employeurs pour garder les travailleurs âgés
    - formations des jeunes par les travailleurs âgés
    - positieve stimulansen om langer te werken beginnen vanaf 55 ipv 62 jaar
    - aangepaaste werkvormen/ werkdruk : functies voor oudere werknemers
    - werknemers >50 jaar loon laten inleveren --> flexibelere loopbaan + verminderde werkdrik, maar zonder pensioenverlies
  - tenant compte de la pénibilité
    - compensation si longue carrière
  - Montant "Minimum vital" --> vivre dignement car vieillir coûte cher
  - prendre en considération l'activité
    - des femmes
      - aidantes
      - travail à mi-temps
      - au foyer
    - periodes van zorg / opvoeding
    - du bénévolat
  - variabel minimumpensioen afhankelijk van de familial situatie
- vers un système qui évite les disparités
  - leeftijd
    - pension pour tous à 65 ans
      - index de l'âge en fonction de l'espéreance de vie
      - choix de travailler plus tard/langer werken belonen
      - en fonction de la pénibilité du travail presté
    - Plus sur des 45ème
    - plus de pré-pension/brugpensioen afbouwen (eventueel uitzondering)
    - possibilité de choix de travailler plus tard/geen vaaste maximum leeftijdgrens / tijdstip van pensioen laten kiezen
  - bedrag
    - sokkel : >minimex (850€/ maand)
      - diminuer --> minimex pour "chômeurs professionnels"
      - aanvulling ifv lengte van carrière / met tweede pijler
      - supplément valorisant le travail produit (durée/pénibilité/...)
    - Tweede pijler voor iedereen verplicht (via overkoepelend systeem en met overdraagbare kapitalen)
    - minimum pensioenen verhogen en maximum pensioenen verlagen --> fair situatie
    - réduire l'écart entre les pensions les hautes et les plus basse
    - beperken in tijd en in bedrag
    - overheidspensioenen progressief aftoppen
  - statuut
    - gelijke regels voor verschielende categorieen (privé/publiek / zelfstandigen)